

**ŠKOLNÍ
VZDĚLÁVACÍ
PROGRAM**
pro předškolní vzdělávání

**Mateřská škola DOMINO s.r.o.
Proletářská 115
Liberec 23
IČO: 287 09 381**

Školní rok 2022/2023

OBSAH:

1. Identifikační údaje
2. Obecná charakteristika školy
3. Specifika předškolního vzdělávání
4. Podmínky vzdělávání
5. Organizace vzdělávání
6. Charakteristika vzdělávacího programu
7. Vzdělávací obsah
8. Výchovně vzdělávací plán
9. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami
10. Vzdělávání dětí nadaných
11. Vzdělávání dětí od 2 do 3 let
12. Evaluační systém
13. Školní poradenské pracoviště

1. Identifikační údaje

Název školy: Mateřská škola DOMINO s.r.o.

Provozovna a sídlo: Proletářská 115, Liberec 23, 463 12

Právní forma: společnost s ručením omezeným

- zapsána v obchodním rejstříku, vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem oddíl C, vložka 27934

IČO: 287 09 381

Ředitelka: Noemi Rucká

Zařazení do sítě škol: 1. 9. 2011

- mateřská škola, výdejna-jídelna

IZO: 691 002 703

Provozní doba: 6,30 – 16,30

Počet tříd: 1

Počet pedagogických pracovníků: 6

Počet nepedagogických pracovníků: 2

Web. stránky: www.ms-domino.eu

E-mail: info@ms-domino.eu

Program schválen: 25. 8. 2018

Aktualizace: 1. 9. 2022

Název programu:

Sluníčko, ukaž mi celý svět

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola DOMINO s.r.o. je zapsána v obchodním rejstříku, vedeného Krajským soudem v Ústí nad Labem oddíl C, vložka 27934. Jednatelkou společnosti je Noemi Rucká.

Zaměření MŠ je na výuku německého jazyka, na pohybové aktivity a na individuální přístup k dětem.

Budova mateřské školy je dvoupatrová, její technický stav je po kompletní rekonstrukci, která proběhla v roce 2010. V 1. patře budovy se nachází školní kuchyň – výdejna a jídelna. Strava je dovážena firmou Gastron Zuzana Vaníčková v přepravních termónádobách.

V přízemí budovy, kde se všechny děti přezouvají, je umístěna třída Sluníček, koupelna pro děti s 3 WC, koupelna pro učitelky s WC, šatna dětí a učitelek, dvě kanceláře, provozní zázemí, vstupní a technický vchod (odběr obědů, odpady). Při pobytu na zahradě toalety v přízemí využívají všechny děti.

V poschodí se nachází dětská skupina Domino Doubí, jídelna pro mateřskou školu i dětskou skupinu, kuchyň, koupelna pro děti se 2 WC, provozní zázemí pro kuchařku s WC.

Mateřská škola má velké prostory, nový i starší dětský nábytek, hygienická zařízení prošla rozsáhlou rekonstrukcí a jsou uzpůsobena potřebám a počtu dětí.

Vybavení hraček, pomůcek a materiálu je velmi dobré. Za budovou mateřské školy je velká zahrada s krytým pískovištěm, kovovými průlezkami, domkem pro děti, lavicemi a stoly sloužící ke svačinám i hře dětí. V roce 2017 proběhla rekonstrukce plotu. V létě využíváme k otužování zahradní sprchu. Zahrada je osázena dnes již vzrostlými ovocnými stromy, které vytvářejí stinná místa pro hru dětí. V létě 2011 proběhla na zahradě výsadba nových ovocných stromů a keřů. Děti se o ně starají a těší se na úrodu.

Pravidelně každý rok se obnovují průlezkky a provádí se opravy a údržba zahrady včetně prořezávání stromů. Prostory školní zahrady jsou vybavené tak, aby umožňovaly dětem rozmanité pohybové aktivity.

Mateřská škola se nachází v klidné části obce mimo hlavní komunikaci. Poloha mateřské školy nám umožňuje bezpečné vycházení na procházky.

3. Specifika předškolního vzdělávání, metody a formy práce

Záměrem předškolního vzdělávání je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně čekají.

Instituce poskytující předškolní vzdělávání, resp. jejich učitelé, sledují při své práci tyto rámcové cíle (záměry):

1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání

2. osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

3. získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost působící na své okolí

Tyto rámcové cíle ve svém celku vyjadřují základní orientaci pro předškolní vzdělávání i každodenní práci učitele. Tyto cíle je třeba vnímat tak, že pokud jsou naplňovány, směřuje vzdělávání k utváření základů klíčových kompetencí, neboť zasahuje-li vzdělávání zároveň oblast poznatků, hodnot a postojů, získává dítě dovednosti mnohostrannější, dokonalejší a prakticky využitelnější. To je třeba mít na zřeteli nejen při tvorbě ŠVP, ale zejména ve vzdělávacím procesu samém. Učitel postupuje s plným vědomím, že tyto cíle jsou svým způsobem *univerzální, přirozené a všudypřítomné*; znamená to, že nejen při činnostech plánovaných, ale při nejrůznějších činnostech, situacích a za různých okolností působí učitel na dítě ve shodě se všemi rámcovými cíli (záměry), a že svým chováním, jednáním i svými postoji dítě ovlivňuje. Má na zřeteli, že tak může záměrné naplňování těchto cílů podporovat a že tomu zároveň také může – třeba i bezděčně – naopak bránit.

3.1 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence reprezentují v současném vzdělávání cílovou kategorii vyjádřenou v podobě *výstupů*. V kurikulárních dokumentech jsou obecně formulovány jako soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince. Jejich pojetí i obsah vychází z hodnot přijímaných

společností a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence přispívají ke vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu člověka a k posilování funkcí občanské společnosti.

Kompetence představují soubory činnostně zaměřených a prakticky využitelných výstupů, které se propojují a doplňují, čímž se postupně stávají složitější, a tím i využitelnější (univerzálněji použitelné). Jejich osvojování je dlouhodobý a složitý proces, který začíná v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života.

Klíčové kompetence představují cílové stavy, k jejichž naplňování by mělo společně směřovat veškeré vzdělávání. Každá vzdělávací etapa v tomto směru přispívá svým dílem a každá je dalšímu rozvoji a zdokonalování těchto kompetencí otevřená. Ve všech etapách je jedním z cílů vzdělávání vybavit každého jedince souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro něho dosažitelná.

Proto je snahou, aby klíčové kompetence tvořily neopominutelný základ vzdělávání na všech úrovních a aby k jejich vytváření směřoval a přispíval veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají. Klíčové kompetence tak získávají ústřední pozici v rámcových vzdělávacích programech.

Již v předškolním věku dítěte jsou vytvářeny *základy klíčových kompetencí, sice elementární, avšak důležité a významné nejen z hlediska přípravy dítěte pro započetí systematického vzdělávání, ale zároveň pro jeho další životní etapy i celoživotní učení. Dobré a dostatečné základy klíčových kompetencí položené v předškolním věku mohou být podstatným příslibem dalšího příznivého rozvoje a vzdělávání dítěte, nedostatečné základy naopak brzdou, která dítě na počátku jeho životní a vzdělávací cesty může znevýhodňovat. Proto předškolní vzdělávání o jejich vytváření cíleně usiluje.*

Pro etapu předškolního vzdělávání jsou za klíčové považovány tyto kompetence:

- 1. kompetence k učení**
- 2. kompetence k řešení problémů**
- 3. kompetence komunikativní**
- 4. kompetence sociální a personální**
- 5. kompetence činnostní a občanské**

Předpokládá se, že pro dítě předškolního věku mohou být dosažitelné klíčové kompetence v následující úrovni:

kompetence k učení

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- uplatňuje získanou zkušenost v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje; chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- učí se s chutí, pokud se mu dostává uznání a ocenění

kompetence k řešení problémů

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- si všímá dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje; spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé

možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady); využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost

- užívá při řešení myšlenkových i praktických problémů logických, matematických i empirických postupů; pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- se nebojí chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

komunikativní kompetence

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- se domlouvá gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- komunikuje v běžných situacích bez zábran a ostychu s dětmi i s dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícné, iniciativní a aktivní je výhodou
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím

- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

sociální a personální kompetence

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- projevuje dětským způsobem citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- se dokáže ve skupině prosadit, ale i podřít, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- se spolupodílí na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobuje se jim
- se chová při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí, a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

kompetence činnostní a občanské

dítě ukončující předškolní vzdělávání

- se učí svoje činnosti a hry plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá, rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých
- se zajímá o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- si uvědomuje svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

Úroveň kompetencí, obecně dosažitelná dítětem ukončujícím předškolní vzdělávání, vyjadřuje očekávaný vzdělávací přínos předškolního vzdělávání, tedy to, čím může mateřská škola přispět k výbavě dítěte pro celoživotní učení dříve, než dítě zahájí povinné školní vzdělávání. Soubor klíčových kompetencí je ve svém celku ideálem, k němuž většina dětí nedospěje a dospět nemůže. To ani není smyslem jejich formulování. Soubor klíčových kompetencí nabízí učitelům poměrně jasnou představu, kam směřovat, o čem usilovat. Slouží

především k vymezení odpovídajícího vzdělávacího obsahu jako prostředku k jejich vytváření (na úrovni rámcové, popř. i školní).

4. Podmínky vzdělávání

4.1 Věcné podmínky

Naše mateřská škola má dostatečně velké prostory a takové prostorové uspořádání, které vyhovuje skupinovým i individuálním činnostem dětí – prostor tříd a heren je členěn do hracích zón, ve kterých jsou hračky a materiály pro jednotlivé typy her a činností – děti mají prostor pro tvořivé hry, pohybové hry, hry u stolu – společenské, výtvarné, pracovní, individuální činnosti, didaktické hry.

Dětský nábytek, tělocvičné nářadí, zdravotně hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek dětí odpovídají počtu dětí a jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům. Vše je zdravotně nezávadné a bezpečné. Výška nábytku je nastavitelná dle věku dětí.

Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu i věku dětí. Vše je postupně obnovováno a doplňováno. Hračky a podstatná část pomůcek je umístěna tak, aby je děti dobře viděly a mohly si je samostatně brát. Snažíme se vést k ukládání hraček na své místo podle toho, kam patří.

Prostředí mateřské školy (herny, chodba, šatna) zdobí výtvarné práce dětí, které jsou pravidelně podle aktuálnosti vyměňovány a rodiče si je mohou prohlédnout.

Na budovu MŠ navazuje školní zahrada, která je vybavena pískovištěm a průlezkami. Děti mají na zahradě možnost využít rozmanité pohybové aktivity. Úprava zeleně se provádí každý rok průběžně – pravidelně sekáme trávu apod.

Všechny vnitřní i vnější prostory mateřské školy splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů. Vše je pravidelně kontrolováno revizním a bezpečnostním technikem.

Záměr:

- Udržovat budovu v dobrém stavu
- Postupně vybavit třídy novým nábytkem a tělocvičným nářadím
- Vybavit školku ITC technikou
- Zrekonstruovat hrací plochu před budovou

4.2 Životospráva

Za stravování zodpovídá kuchařka MŠ. Strava je dovážena firmou Gastron Zuzana Vaníčková v přepravních termo-nádobách. Dodávají nám plnohodnotnou a vyváženou stravu, skladba jídelníčku je pestrá a realizuje se v souladu s vyhláškou o školním stravování.

Děti do jídla nenutíme, ale snažíme se, aby jídlo alespoň ochutnaly. U dětí s určitým omezením je hlídána např. dieta, alergie, nechutenství apod. Po obědě (před spánkem) si děti čistí zuby, paní učitelky dohlíží na správnou techniku.

V průběhu celého dne zajišťujeme pitný režim. Ve třídách mají k dispozici dostatek tekutin na dobře přístupném místě i mezi jednotlivými podávanými pokrmy a paní učitelky hlídají intervaly (upozorňují na nápoje). I při pobytu venku. Nabízené nápoje se střídají, sladké nápoje (ovocné a bylinkové čaje,...), ale i voda. Při výletech mimo školku nosí děti malou lahev.

Organizace stolování – děti jsou vedeny k samostatnému prostírání. Polévku nalévá paní učitelka, špinavé nádobí umísťují děti na vozík. Druhé jídlo si odnášejí sami ke stolkům a starší děti jedí příborem.

Pobyt venku je přizpůsobován počasí a kvalitě ovzduší. Snaha je, aby byly děti venku každý den a dostatečně dlouho. Využíváme velkou zahradu nebo procházky po okolí.

V denním programu respektujeme individuálně děti s nižší potřebou spánku a předškolním dětem nabízíme jiný program.

Pedagogové poskytují dětem přirozený vzor podle zásad zdravého životního stylu.

4.3 Psychosociální podmínky

Snažíme se, aby se všichni příchozí cítili v naší MŠ dobře a spokojeně. U nově nastupujících dětí mají rodiče možnost postupně prodlužovat dobu pobytu dítěte v kolektivu tak, aby adaptační období nebylo traumatizující, ale aby si dítě postupně zvyklo na novou situaci, kamarády a učitelky.

Na začátku školního roku bývají přítomny učitelky podle potřeby, aby situace při příjmu dětí nebyla chaotická a děti i rodiče nestresovala.

Snažíme se respektovat individuální, vývojové i obecně lidské potřeby dětí – klid, relaxaci, nenásilné jednání (hlavně u nových dětí) – učitelka vychází z konkrétní denní situace. Dětem se dostává jasných a srozumitelných pokynů.

Děti jsou seznámeny s pravidly pro pohyb ve třídě, po budově, na školní zahradě a snažíme se o jejich dodržování. Pedagogický způsob vedení dětí je podporující, vstřícný a je vyloučeno jakékoliv manipulování s dítětem. Dále vedeme děti k poznání, že se mohou sami rozhodovat, ale také za své rozhodnutí nesou zodpovědnost. Podporujeme zdravé sebevědomí dětí povzbuzením, pozitivním oceněním a vyhodnocujeme konkrétní situace. Všechny děti mají rovnocenné postavení a žádné z nich není zvýhodňováno.

4.4. Organizace

Pravidelný řád a rytmus je dostatečně flexibilní, aby umožňoval přizpůsobit se potřebám a aktuální situaci v průběhu dne a podle toho reagoval na organizaci činností – např. neplánované činnosti MŠ, přivádění dětí později nebo vyzvedávání dříve po domluvě s učitelkou apod.

- uspořádání dne není striktně předepsáno, je jen rámcové
- pedagogové se plně věnují dětem a jejich vzdělání
- je dodržováno časové rozmezí příjmu potravy
- dětem s nižší potřebou spánku je nabízena náhradní činnost (klidná a nerušící), u dětí předškolního věku se délka pobytu na lehátku zkracuje a jsou připravováni na školu
- doba pobytu venku je organizována dle povětrnostních podmínek, v teplých měsících se čas pobytu venku posouvá
- děti mají dostatek času i prostoru pro spontánní hru a možnost v ní pokračovat
- snažíme se, aby děti měly soukromí, možnost uchýlit se do klidného koutku
- děti mají možnost účastnit se společných činností v malých i různě velkých skupinách
- spojování dětí se občas nevyhneme, rodiče jsou s tím obeznámeni.

Organizace dne:

6,30 - 8,00	Volná hra – děti se scházejí ve třídě Sluníček
8,00 - 8,30	Tělovýchovná chvilka – pohybové hry, dechová cvičení, cvičení pro správné držení těla
8,30 - 9,00	Dopolední svačinka, hygiena
9,00 - 10,00	Výukový blok dle výchovných plánů
10,00 – 11,30	Pobyt venku – procházka nebo hry na zahradě
11,30 – 12,00	Oběd
12,15 – 12,30	Osobní hygiena, čistění zubů
12,30 - 14,00	Spánek
14.30 - 15,00	Odpolední svačina

15.00 – 15,30	Výukový blok pro zlepšení paměti, dokončení dopoledních prací
15,30 – 16,30	Volná hra, v případě příznivého počasí hry na zahradě

V průběhu celého dne dochází k dodržování základních hygienických návyků, pitného režimu a rozvoje sebeobsluhy.

4.5 Řízení mateřské školy

Povinnosti a pravomoci všech zaměstnanců jsou jasně vymezeny. Pedagogický kolektiv pracuje jako tým, domlouvá se na společných aktivitách, ale každý má dostatek prostoru a pravomocí na realizaci vlastních nápadů a názorů.

Ředitelka vypracovává ŠVP ve spolupráci s ostatními členy. Třídní vzdělávací program si vypracovávají učitelky samy a mohou ho konzultovat s ředitelkou.

Ředitelka vyhodnocuje práci zaměstnanců a dále je motivuje.

CHARAKTERISTIKA TŘÍD (počet, název, kapacita)

Jedna třída:

1. třída „SLUNÍČKA“ - děti 2 – 6 leté s kapacitou 15 dětí

Kapacita mateřské školy celkem je 15 dětí.

4.6 Personální a pedagogické zajištění

Celý kolektiv tvoří 6 pracovníků. Mají svou práci rády a vychází všem vstříc. Pomáhají si a snaží se dělat svou práci co nejlépe. Pedagogové mají předepsanou odbornou kvalifikaci nebo si ji průběžně doplňují.

Ředitelka: Noemi Rucká

Pedagogický pracovník:

Jana Lacmanová, Noemi Rucká, Eunika Rucká Šimberská, Iveta Podrazilová, Tereza Syrovátková, Sára Molnárová

Asistent pedagoga: Jana Lacmanová

Chůva: Hana Vacková, Sára Molnárová, Jana Kurasíková

Kuchařka, uklízečka: Jana Kurasíková

Provozní: Ester Vognerová

Externí pracovníci: Ondřej Vogner – pověřenec (DPO)

Aleš Trojan – sekání trávy, zahradní práce

VZDĚLÁVÁNÍ UČITELEK:

- studium odborných článků a knih dle zájmu a potřeb učitelek (samostudium)
- účast učitelek na vzdělávacích akcích dle aktuální nabídky (NIDV, CVLK, a jiné)

➤ Opatření při pobytu venku

– při pobytu dětí mimo území MŠ odpovídá jeden pedagog za bezpečnost max. 20 dětí smyslově, tělesně a duševně zdravých dětí starších 2 let. Každé 2 leté dítě snižuje počet o 2 děti.

- při pobytu dětí na školní zahradě nedovolí učitelky dětem bez dozoru na průlezky, houpačky a jiné náradí, kde hrozí nebezpečí úrazu

- při vycházkách se děti učí chodit ve dvojicích tak, aby učitelka zajistila jejich bezpečnou chůzi, chodí po chodníku

- učitelky dbají na bezpečné přecházení vozovky, nosí s sebou terčík, děti reflexní vesty (alespoň první a poslední v řadě)

➤ Opatření při úrazu

- všichni zaměstnanci jsou povinni poskytnout první pomoc při jakémkoliv úrazu, popř. zavolají lékařskou pomoc

- učitelky jsou povinny informovat okamžitě ředitelku a rodiče zraněného dítěte

- rodiči je dítě předáno vždy ošetřené, popř. s lékařským potvrzením

- úraz musí být evidován v knize úrazů

4.7 Spoluúčast rodičů

Úzká spolupráce s rodinou je realizována formou denních kontaktů v MŠ, účastí rodičů na akcích pořádaných naší školou, ale i formou nástěnek v budově školy.

Rodiče mají právo na informace o dětech a pedagogové je informují o individuálních pokrocích a prospívání dětí, domlouvají se na společném postupu při výchově.

Učitelky chrání soukromí rodiny a zachovávají patřičnou mlčenlivost o jejich vnitřních záležitostech. Nezasahujeme do života a soukromí rodiny, respektujeme svobodu různých kultur a náboženského vyznání.

AKCE, JICHŽ SE RODIČE ÚČASTNÍ: zápis do MŠ, třídní schůzky, besídky, zahradní akce (pálení čarodějnic, konec školního roku,...) a jiné aktivity MŠ

Záměr: Nadále podporovat rodinnou výchovu a pomáhat rodičům v péči o dítě, vést rodiče k většímu zájmu o život, úspěchy i neúspěchy dítěte v MŠ, vtáhnout rodiče do dění školy. Názory rodičů na dění ve škole budeme zjišťovat prostřednictvím dotazníků.

5. Organizace vzdělávání

- Zápis** - děti jsou zapisovány v souladu se školským zákonem č.561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání
- zpravidla se přijímají děti ve věku 2 - 6 let k celodenní nebo polodenní docházce
  - den zápisu je veřejnosti včas oznámen prostřednictvím tisku, letáků a webových stránek MŠ, bývá v květnu
  - rozhodnutí o přijetí dítěte obdrží rodiče písemně do konce června

Podmínky přijetí do oddělení Sluníček:

1. dítě má trvalé bydliště na území města Liberce
2. dítě dovrší 2 let

V případě porušení výše uvedených bodů, může ředitelka dítě vyloučit.

Základní formy vzdělávání

Po celou dobu pobytu v mateřské škole je dítě komplexně vzděláváno a učitelka cíleně na něj působí a rozvíjí jeho individuální potřeby.

Vzdělávání rozlišujeme na **řízenou** a **volnou** formu ve výukových blocích, kde učitelka připraví dle denního tématu situaci, materiál, náčiní, ... a snaží se děti spontánně zaujmout (převládají spontánní činnosti nad řízenými). Nenutí je.

Výuku přenáší volnou formou i do jiného prostředí (na zahradě, na procházce, výletu). Mimo výukové bloky mají děti možnost volné hry, kde si samy volí formu, prostředky, hračky. Učitelka hru pozoruje, aby nikoho neohrožovala. Do hry vstupuje pouze jako spoluhráč nebo obohacuje hru o nápady. Hru nepřerušuje, pokud nejsou překračována pravidla.

ZÁKLADNÍ ZÁSADY:

- 1) Vždy s úsměvem a v pohodě
- 2) Stále se snažíme vytvářet pravidla vzájemného soužití
- 3) Máme na paměti, že každé dítě je originál
- 4) Vzájemná tolerance a ohleduplnost je základ lidského soužití
- 5) Podpora zdraví je naše povinnost

- 6) Všechno, co dítě v životě potřebuje, by mělo objevit v MŠ
- 7) Snaha o profesionální komunikaci
- 8) Každé dítě potřebuje rituály
- 9) Rodič má právo na informace
- 10) Rodičům sdělujeme především pozitiva, s negativy se „popereme“ samy

Za velmi důležitou považujeme profesionálně vedenou komunikaci s dětmi s následujícími pravidly:

- projevovat empatii
- popisovat činnosti, situace (nehodnotit chování dětí – šikovní, hodný, zlobivý) – využít tzv. životních dovedností
- vyjadřovat své pocity, používat JÁ výroky
- vyvarovat se trestů, nahradit věcnou zpětnou vazbou
- využívat pozitivní komunikaci (nepoužívat zápory...)
- podporovat samostatnost dětí, možnost výběru a vrácení otázek

Stravování

Učitelka dohlíží na společné stravování dětí při obědě a svačinách. Snaží se je naučit zdravě jíst, sebeobsloužit se, správné stolování (děti připravují za pomoci učitelky stoly před obědem) a ohleduplnosti k druhým. Ochutnají jídla, která nejsou v jeho rodině obvyklá. Děti se do jídla nenutí, ale motivují k ochutnání. Při dlouhodobém odmítání informuje rodiče.

Odpočinek a hygiena

Dítě si v mateřské škole upevňuje a postupně zdokonaluje hygienické návyky (čištění zubů, sebeobsluha na toaletě, mytí rukou). Paní učitelka dohlíží na správné postupy.

Po obědě a osobní hygieně je čas odpočinku. Pro správnou regeneraci sil musí být místnost předem vyvětrána a se správnou teplotou. Dítě se učí soustředit při poslechu pohádky, zpracovávat informace. Dětem s nižší potřebou spánku je nabídnuta jiná klidová činnost. Předškoláci si zdokonalují grafomotoriku nebo jiné činnosti.

Pobyt venku

Děti mají dostatek volného pohybu na čerstvém vzduchu na školní zahradě, která je bezpečná k pohybu nebo na vycházkách.

Je to vhodná příležitost dalšího vzdělávání – pozorování rostlin, zvířat, proměny přírody, bezpečnost dopravy, poznávat své město, ...

Na vycházky mimo MŠ dle vyhlášky č. 14 dohlíží jeden pedagog na **maximálně 20 dětí**, přičemž každé 2 leté dítě snižuje počet dětí o 2.

Kroužky

Na všechny kroužky dohlíží učitelka MŠ. Všechny aktivity jsou součástí běžných činností MŠ a nenarušují výukové bloky, navazují na ně nebo je doplňují.

Učitelka kontroluje, aby děti nebyly přetěžovány a dodržovaly se přestávky během aktivit.

Nepravidelné činnosti

Při příležitostných akcích MŠ (besídky,...), výletech do Německa, návštěvách divadla a dalším jsou rodiče včas informováni. Je zajištěna bezpečnost dětí a dopředu stanovena dozorující učitelka.

Dochází k zpestření dění v MŠ, propojování s vnějším světem, přírodou, kulturní zážitky, chování se ve společnosti,...

6. Charakteristika vzdělávacího programu

Naším cílem je vytvořit dětem prostředí, kde bude respektováno jako individualita, aby děti byly veselé a spokojené, radující se, kamarádké a hlavně se do mateřské školy těšily. Vedeme je k respektování druhých, ohleduplnosti, aby byly připravené na další etapu života. Správné mezilidské vztahy zůstanou v dětech zakódovány po celý život. Vlastními zkušenostmi a prožitky jsou vedeny k porozumění přírody a ohleduplnosti k ní.

Dítě získá znalosti, ve třech základních rovinách a naším cílem je ho i naučit je používat.

Vše na úrovni věku předškolního dítěte.

Cíle směřující: 1. k rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení, umět poslouchat

2. k osvojení si základních hodnot, na nichž je založena společnost

3. k získání osobní samostatnosti a schopnosti projevit se jako samostatná osobnost.

1. cíl: - podporovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu při všech činnostech dostupnými prostředky, učitelka vychází z konkrétní denní situace fyziologických možností dítěte např. zařazení každodenního ranního cvičení, pohybové aktivity a naopak nezařazení ranního cvičení, čeká-li dítě během dne jiné náročné fyzické zatížení (návštěva ZOO).

- systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti, které dítěti umožňují proces jeho dalšího rozvoje a učení (spolupráce s rodiči při nápravě řeči)

- podporovat dokonalejší chápání okolního světa a motivovat dítě k aktivnímu poznávání, vzbuzovat zájem o vše nové okolo sebe (spolupráce na školní zahradě, péče o rostliny,...)

- umět přijímat povely a plnit je (umění naslouchat)

- rozvíjet poznávací tvůrčí schopnosti dětí, jejich fantazii, zájmy a nadání (návštěva divadelních představení, výstav,...)

2. cíl: - poskytovat dítěti možnost poznávat hodnoty, jako je rovnost všech lidí, péče o druhé

- přispívat k udržování lidových tradic a bohatého kulturního dědictví – Vánoce, Velikonoce, pálení čarodějnic, lidové pranostiky,...

3. cíl: - každé dítě má své možnosti a potřeby, zajistit individuální přístup k dětem (individuální tempo dětí pomalých i aktivních)

- rozvíjet a podporovat zdravé sebevědomí dítěte

- dítě chválit, povzbuzovat a oceňovat

- vést dítě k poznání, že může jednat svobodně, tak se i rozhodovat, ale za to co udělá, si odpovídá

7. Vzdělávací obsah

TÉMATICKÝ ROČNÍ PLÁN – Integrované bloky

Září	- Vítáme Vás ve školce
Říjen	- Barevný podzim
Listopad	- Doma i ve školce
Prosinec	- Advent přišel k nám
Leden	- Přišla k nám i Paní zima
Únor	- Pojd'te s námi na karneval
Březen	- Voláme sluníčko
Duben	- Pojd'me děti koledovat
Květen	- Dopravní školička
Červen	- Cestujeme

- obsah integrovaných bloků v obecné poloze odvozujeme z RVP PV. Jde o souhrn vzdělávacích cílů, obsahu, prostředků vzdělávání. Cílem je rozvíjet kompetenci každého dítěte podle jeho individuálních možností.

- témata, cíle vzdělávání a činnosti IB si učitelky zpracovávají ve třídách podle svého TVP a vybírají si témata, hodící se k probíranému. Zhodnotí skutečnou aktuální situaci (zážitky, události,...), vzdělávací potřeby dětí a podle toho vybírají klíčové kompetence ŠVP.

❖ Sluníčko poznává kamarády (září-listopad) :

1. IB Vítáme Vás ve školce

- kamarádské vztahy v MŠ
- můj nový kamarád
- pravidla ve školce
- hygiena

Záměr: Učit děti sebeobslužným dovednostem, utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, uvést dítě do pravidel soužití s ostatními, vést dítě k zdravým životním návykům a postojům

DVC: Uvědomění si vlastního těla. Osvojení si věku přiměřených dovedností. Získání relativní citové samostatnosti. Poznávání pravidel společenského soužití. Seznamování s místem a s prostředím

2. IB Barevný podzim

- plody podzimu
- draci a drakiáda
- ovoce a zelenina
- barvy, tvary

Záměr: Podporovat duševní pohodu, zajišťovat pohodu vztahů, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, založit u dítěte povědomí o vlivu člověka na životní prostředí.

DVC: Rozvoj a užívání všech smyslů, ovládnutí pohybového aparátu. Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností. Vytvoření základních postojů ke světu, k životu. Pochopení, že změny způsobené lidskou činností, mohou prostředí chránit i poškozovat.

3. IB Doma i ve škole

- rodina (její členové, jména)
- naše tělo a smysly
- zdravý zoubek
- zdravá strava

Záměr: Utváření vztahů dítěte k jinému dítěti či dospělému, umožnit mu aktivně se podílet na utváření společenské pohody ve svém sociálním prostředí, vytvořit odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

DVC: Vytváření zdravých životních návyků. Rozvoj tvořivosti (výtvarné, hudební). Seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému. Vytváření povědomí o mezilidských morálních hodnotách. Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách.

Dílčí cíl k podzimnímu období:

Seznámit se s ročním obdobím-podzimem a jeho charakteristickými znaky v souvislosti s lidovými zvyky.

❖ Sluníčko a sněhová vločka (prosinec-únor) :

4. IB Advent přišel k nám

- advent (vysvětlení, tradice)
- Mikuláš, čert, anděl
- Vánoce (výzdoba MŠ)
- vánoční pohádky

Záměr: Založit elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, podporovat představivost a sebevyjádření, obohacovat vzájemnou komunikaci a vztahy v rodině.

DVC: Rozvoj pohybových schopností, ovládnutí tělesných funkcí. Rozvoj paměti a pozornosti, rozvoj mravního a estetického vnímání. Rozvoj vztahů dítěte k druhým lidem (tradice). Soužití se světem, živou a neživou přírodou.

5. IB Přišla k nám i Paní zima

- co přinesl Ježíšek?
- led, rampouch, vločka
- zimní sporty
- zvířátka v zimě

Záměr: Podporovat rozvoj pohybových dovedností, povzbuzovat k dalšímu rozvoji, poznávání a učení, pomoci dítěti osvojit si potřebné dovednosti, návyky i postoje, odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí.

DVC: Zdokonalování dovedností hrubé i jemné motoriky. Získávání schopností řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situace. Rozvoj kooperativních dovedností. Rozvoj schopnosti přizpůsobit se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám.

6. IB Pojd'te s námi na karneval

- masopust
- karneval a výroba masek
- moje město
- povolání

Záměr: Podporovat psychickou zdatnost a odolnost dítěte, zajišťovat pohodu vztahů, uvést dítě do světa materiálních i duchovních hodnot, rozvoj pohybových dovedností.

DVC: Rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností. Poznávání sebe sama (sebevědomí, sebedůvěry). Ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi. Rozvoj společenského a estetického vkusu. Rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách.

Dílčí cíl k zimnímu období:

Prosinec: Aktivně si uvědomovat celý průběh adventu s prožitkem. Využívat vánoční atmosféry k upevnění kladných citových vztahů k rodině a blízkým.

Leden-únor: Vést děti k samostatnému vyjadřování přání, potřeb, požadavků. Podporování důvěry ve skupině. Zajímat se o pocity druhých, respektovat je.

❖ Sluníčko volá jaro (březen-květen) :

7. IB Voláme sluníčko

- voláme sluníčko - jaro
- jarní počasí a oblékání
- příroda na jaře - mláďata, jarní kytky

Záměr: Stimulovat a podporovat růst a neurosvalový vývoj dítěte, posilovat vzájemnou komunikaci, získat povědomí o okolním světě a jeho dění.

DVC: Osvojení si věku přiměřených praktických dovedností. Rozvoj kultivování, zpřesňování, přechod z názorného myšlení k slovně logickému. Spoluvytváření pravidel společenského soužití. Vytváření povědomí o přírodním a kulturním prostředí.

8. IB Pojd'me děti koledovat

- Velikonoce
- domácí zvířata, farma
- zvířata v ZOO
- zvířata v lese

Záměr: Zlepšovat tělesnou zdatnost, rozvoj jeho vzdělávacích dovedností, obohacovat vzájemnou komunikaci, vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k přírodě.

DVC: Rozvoj a užívání všech smyslů. Rozvoj tvořivého myšlení, řešení problémů. Posilování správného chování k přírodě. Rozvoj základních kulturně společenských postojů. Osvojování si dovedností v péči o okolí.

9. IB Dopravní školička

- maminka
- dopravní školička (značky a bezpečnost)
- dopravní prostředky

Záměr: Vést děti ke zdravým životním návykům a postojům, rozvoji intelektu, řeči a jazyka, umožnit mu aktivně se podílet na utváření pohody ve svém sociálním prostředí.

DVC: Uvědomění si vlastního těla. Koordinace pohybu, dýchání, ruky). Vytváření základů pro práci s informacemi, umožňující pocity, získané dojmy. Navazování vztahů dítěte k druhým lidem. Schopnost vnímat a přijímat základní hodnoty ve společenství. Seznamování se s prostředím a dopravní tematikou.

Dílčí cíl k jarnímu období:

Seznamovat se změnami v přírodě. Rozvíjet u dětí vnímání krásy přírody, esteticky ji oceňovat. Umožnit dítěti projevat v různých situacích lásku k nejbližším osobám a podporovat rozvoj dětských přátelství. Uvědomovat si rozdíl mezi já a my.

❖ **Sluníčko jede na výlet (červen - srpen) :**

10. IB Cestujeme

- Den dětí
- turistika - hrady a zámky, mapy
- cestování – moře a život kolem nás

Záměr: Zlepšovat pohybovou zdatnost a zdravotní kulturu, podporovat duševní pohodu, psychickou zdatnost a odolnost dítěte, posilovat vzájemnou komunikaci, odpovědný postoj k životnímu prostředí.

DVC: Rozvoj fyzické a psychické zdatnosti. Rozvoj vnímání a naslouchání. Seznamování s místem a s prostředím. Rozvoj schopnosti přizpůsobovat se, vyjadřovat se a projevovat.

Dílčí cíl k letnímu období:

Přirozeně a radostně vnímat a prožívat příchod léta, změny v přírodě a závěr školního roku. Umět se srozumitelně, plynule a kultivovaně projevovat.

11. IB Prázdniny

- opakování celého roku (červenec, srpen)

Dílčí cíle k letnímu období: Přirozeně a radostně vnímat a prožívat příchod léta, změny v přírodě a závěr školního roku. Umět se srozumitelně, plynule a kultivovaně projevovat. Připomenout si již známé.

8. Výchovně vzdělávací plán

Stěžejní vzdělávací cíle, činnosti, očekávané kompetence tříd jsou vybrány s ohledem na specifiku práci v jednotlivých třídách a různorodého složení dětí týkající se věku a předpokladů.

8.1 Dítě a jeho tělo

Vzdělávací cíle

- rozvoj pohybových dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, pohyblivosti, dýchání apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj a užívání všech smyslů
- podporovat fyzickou pohodu a zdravotní kulturu, zdravé životní návyky a postoje

Hlavní činnosti

- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení, jóga) – *každodenní pohybové a logopedické chvílky*
- smyslové a psychomotorické hry na rozvoj sluchového, zrakového, a hmatového vnímání
- lokomoční (chůze, běh, skoky a poskoky, hody, lezení) a jiné činnosti - *v rámci každodenních pohybových chviliek*
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- konstruktivní a manipulační hry, grafické činnosti, grafomotorika
- poznávací činnosti zaměřené k osvojení pojmů a poznatků o zdraví, lidském těle, bezpečí, tělovýchově a sportu zejména v rámci probíraných témat – *Zimní sporty a hry v zimě, naše tělo a zdraví ....*

Očekávané kompetence

- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí)
- koordinovat lokomoci a další polohy či pohyby, zejména u dětí s většími problémy v oblasti koordinace, sladit pohyb s rytmem a hudbou

- ovládat koordinaci ruky a oka, v závislosti na věku dítěte, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých - zejména u dětí hyperaktivních je důležité posilovat sebekontrolu, volní jednání, aby docházelo co nejméně ke konfliktnímu jednání a střetům s jinými dětmi.
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní hygienické a zdravotně preventivní návyky, zejména u mladších dětí a dětí s opožděným psychomotorickým vývojem

Hlavní rizika

- zvýšená agresivita, nesoustředěnost
- narušená motorika hrubá i jemná, koordinace a prostorová orientace

8.2 Dítě a jeho psychika

Jazyk a řeč

Vzdělávací cíle

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností **receptivních** (vnímání, porozumění, poslechu)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) – pragmatické roviny jazyka

Hlavní činnosti

- *společné logopedické chvílky, individuální náprava* - artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- *ranní kruh* - společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv

- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů – *každodenně před odpoledním odpočinkem na lehátku*
- sledování divadla – *návštěvy divadelních představení*
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co shlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv – *nácviky básní, říkadel, písní k probíranému tématu, pásma na besídky Vánoce, Maminky mají svátek*
- prohlížení a „čtení“ knížek

Očekávané kompetence

- ovládat dech, tempo i intonaci řeči, správná výslovnost podle možností a věku dítěte
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej)
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.) – výběr podle věku dítěte
- vyprávět příběh, pohádku – předškolní děti
- sluchově rozlišovat začáteční hlásky - 4 - 5 leté děti a koncové hlásky ve slovech – předškolní děti
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- sledovat očima zleva doprava
- rozlišovat některé symboly, porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci - předškolní děti rozlišovat i písmena, vyhledat stejné písmeno

Hlavní rizika

- častější oslabení a nevyzrálost dílčích funkcí (zrakové a sluchové percepce, oromotoriky, aj.)
- nezapomínat na důsledné rozlišování věku a individuálních zvláštností dítěte, sledovat vyzrálost ne pouze biologický věk

Poznávací schopnosti a funkce, myšlenkové operace, představivost a fantazie

Vzdělávací cíle

- rozvoj, zpřesňování smyslového vnímání
- rozvoj paměti, pozornosti, představivosti, fantazie

Hlavní činnosti

- přímé pozorování různých objektů i jevů – *vycházky a výlety za určitým cílem*
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení vnímání, zrakové a sluchové paměti a pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti – *využívání co nejvíce přirozených, reálných pomůcek a materiálu, náměty využívající lidových tradic (Posvícení, Vánoce, Vítání jara)*
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (hudební, taneční či dramatické aktivity) – *tematická pásma, prvky muzikoterapie*

Očekávané kompetence

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost přiměřeně dlouhou dobu
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, řadit a třídít soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod. v prostoru i v rovině), částečně se orientovat v čase – předškolní děti

Hlavní rizika

- oslabení pozornosti u většiny dětí ve speciální třídě,
- narušené komunikační schopnosti dětí se objevují výrazně v pragmatické rovině, vyjadřování

Sebepojetí, city, vůle

Vzdělávací cíle

- rozvoj schopnosti vytvářet a rozvíjet citové vztahy k okolí
- získání sebevědomí, sebedůvěry a relativní citové samostatnosti
- získání schopnosti řídit chování vůlí a ovlivňovat vlastní situaci

Hlavní činnosti

- činnosti zajišťující spokojenost, radost, veselí a pohodu
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení

Očekávané kompetence

- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a kontrolovat ji, dokončit, co započalo
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Hlavní rizika

- častější negativní hodnocení u problémových dětí
- spěch a nervozita, ne vždy dostatečná možnost dokončovat činnost v individuálním tempu

8.3 Dítě a ten druhý

Vzdělávací cíle

- utvářet vztahy dítěte k jinému dítěti, dospělému, k druhým lidem,
- rozvíjet jejich vzájemnou komunikaci,
- respektovat a tolerovat druhého,
- rozvíjet sociální citlivost

Hlavní činnosti

- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.

Očekávané kompetence

- vhodným způsobem komunikovat s dospělými a dětmi

- oprostít se od nepřiměřených projevů sobectví vůči jinému dítěti, spravedlivě se s ním dělit o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj názor, přijmout jiný názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou

Hlavní rizika

- častější střetávání dětí v různých konfliktních situacích
- snížené předpoklady u některých dětí chápat pocity druhých, rozlišovat správnost svého a cizího chování

8.4 Dítě a společnost

Vzdělávací cíle

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte
- rozvoj kulturně estetických dovedností - výtvarných, hudebních, dramatických
- vytvoření základů estetického vztahu ke světu, k životu, ke kultuře a umění

Hlavní činnosti

- vytváření vkusného, esteticky vyváženého a podnětného prostředí
- přípravy společných zábav a slavností - *zvyky, tradice (Posvícení, Vánoce, Velikonoce) narozeninové oslavy, sportovní akce, besídky pro rodiče*
- výtvarné, hudební, hudebně pohybové činnosti - *hudebně pohybové chvílky, zpívání a hraní na dětské rytmičné nástroje, taneční kroužek*
- slovesné, literární a dramatické činnosti - *poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací*
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě – *návštěva divadelních představení, muzea, galerie, radnice, výstavy podle nabídky*

Očekávané kompetence

- uplatňovat základní společenské návyky ve styku s dospělými i s dětmi - *zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, neskákat do řeči, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.*

- adaptovat se na prostředí školy i jeho běžné proměny - *vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídít se názoru skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu*
- zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální - *zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus*
- zvládat základní výtvarné činnosti - *kreslit, používat barvy, modelovat, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.*

Hlavní rizika

- špatné vzory chování některých dětí, napodobování dětmi, které nemají ještě vytvořenou povědomost o správném a nesprávném chování

8.5 Dítě a svět

Vzdělávací cíle

- vytváření vztahu k místu a prostředí, ve kterém dítě žije
- osvojování jednoduchých poznatků o světě a životě užitečných pro vytváření elementárního povědomí o přírodním, kulturním i technickém prostředí
- rozvoj pocitu sounáležitosti s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Hlavní činnosti

- přirozené poznávání rozmanitosti světa přírody, kultury i techniky - v prostředí mateřské školy – centra aktivity, vycházky do okolí, výlety
- zaměřené pozorování a sledování skutečných objektů, jevů a dějů z nejbližšího okolí
- manipulace a experimentace s různými materiály a surovinami – centra aktivity

Očekávané kompetence

- osvojit si elementární poznatky o sobě, o rodině, o vývoji, životě a činnostech člověka, o lidské společnosti, o soužití, zvycích a práci lidí, o přírodě a přírodních jevech, o technických přístrojích, se kterými se dítě setkává doma i ve svém okolí
- osvojit si elementární poznatky o místě, ve kterém žije, o své zemi a její kultuře, o jiných zemích a kulturách, o zeměkouli, o vesmíru apod.

- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsob, jakým se chová a žije, ovlivňuje jeho vlastní zdraví i životní prostředí

Hlavní rizika

- nedostatky ve vnímání některých dětí, paměti, pozornosti

9. Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

RVP PV vychází ve své základní koncepci z respektování individuálních potřeb a možností dítěte. Z toho důvodu je RVP PV základním východiskem i pro přípravu vzdělávacích programů pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ať už jsou tyto děti vzdělávány v běžné mateřské škole, či v mateřské škole zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.

Pojetí vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám i možnostem. Snahou pedagogů je – stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají – vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a pomoci mu, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami učitel zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola. Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována ŠPZ po projednání se školou a zákonným zástupcem dítěte. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb.

Závazný rámec pro obsahové a organizační zabezpečení předškolního vzdělávání všech dětí vymezuje RVP PV, který je východiskem pro tvorbu ŠVP. Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech dětí dané mateřské školy. Pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování **PLPP** a pro děti s přiznanými

podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu **IVP**. PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení ŠPZ.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je nejen volba vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělávání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno. Proto je nutné vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. K tomu je nutné, mimo jiné, navázat úzkou spoluprací s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitel s dalšími odborníky, využívá služby školských poradenských zařízení.

System péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

V ŠVP mateřská škola stanoví:

- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP;
- pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP.

V ŠVP může mateřská škola stanovit:

- náplň předmětů speciálně pedagogické péče;
- zodpovědné osoby a jejich role v systému péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami;
- pravidla pro zapojení dalších subjektů do systému vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (zájmové organizace, vzdělávací instituce, sponzoři atd.).

Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciac a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání;
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí;

- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení;
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství;
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy;
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v mateřských školách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona se uskutečňuje na základě školních vzdělávacích programů upravených podle speciálních vzdělávacích potřeb dětí.

10. Vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti. To platí v plné míře i pro vzdělávání dětí nadaných.

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje, mnohdy je těžké odlišit při identifikaci nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno.

Vzdělávání dětí probíhá takovým způsobem, aby byl stimulován rozvoj jejich potenciálu včetně různých druhů nadání a aby se tato nadání mohla ve škole projevit a pokud možno i uplatnit a dále rozvíjet.

Mateřská škola je povinna zajistit realizaci všech stanovených podpůrných opatření pro podporu nadání podle individuálních vzdělávacích potřeb dětí v rozsahu prvního až čtvrtého stupně podpory.

11. Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní vzdělávání lze organizovat pro děti od dvou let věku. Rámcové cíle a záměry vzdělávání, obsažené v RVP PV, jsou vhodné i pro vzdělávání dětí od dvou do tří let. Je však nezbytné uvědomovat si specifika, související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje. Poznává všemi smysly. Vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické. Neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují. V pohybových aktivitách je méně obratné. Proti starším dětem má výrazně méně zkušeností. Rozdíly v jednotlivých oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné.

Pro dvouleté dítě je zařazení do mateřské školy nejčastěji první sociální zkušeností mimo širší rodinu. Obvykle se projevuje silnější potřebou vazby na dospělé osobu. Poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků, vymezuje si vlastní prostor, přijímá vymezené hranice a nové role. Učitel zastává velmi významnou pozici, stává se zástupcem rodiče, jistotou a oporou dítěte v běžném dění i v budování vztahů s vrstevníky.

Dvouleté děti se nejvíce učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou. Často vyžadují opakování činností, potřebují pravidelné rituály, zpravidla udrží pozornost jen velmi krátkou dobu. Podmínkou úspěšné pedagogické práce je citlivé přizpůsobování organizace se střídáním nabídky činností, trénováním návyků a praktických dovedností, ponecháním co největšího prostoru pro volné hry a pohybové aktivity.

Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

Předškolní období je zásadní pro utváření celoživotních návyků, respektování pravidel a norem. Ve věku dvou let je dítě zpravidla připraveno tyto aspekty rozeznávat a přijímat. Pokud se v mateřské škole vzdělávají děti mladší tří let, je nutné zajistit ještě další podmínky, které reagují na vývojová specifika, individuální potřeby, zájmy a možnosti těchto dětí. Dítě ve věku od dvou do tří let má některé potřeby jiné nebo intenzivnější než děti starší. Potřebuje stálý pravidelný denní režim, dostatek emoční podpory, zajištění pocitu bezpečí, přiměřeně podnětné prostředí a činnosti, více individuální péče, srozumitelná pravidla.

Podmínky pro vzdělávání dětí od dvou do tří let jsou vyhovující, jestliže:

- Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti.
- Ve třídě s věkově homogenním uspořádáním pro dvouleté děti je použito více zavřených, dostatečně zabezpečených skříněk k ukládání hraček a pomůcek než ve třídě s věkově heterogenním uspořádáním. Tím je zajištěna bezpečnost dětí a předkládání přiměřeného množství podnětů pro tyto děti.
- Ve věkově heterogenní třídě jsou pro zajištění bezpečnosti jiným způsobem zneprístupněny bezpečnost ohrožující předměty. Ve třídě jsou nastavena dětem srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek.
- Prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí, umožňovalo variabilitu v uspořádání prostoru a zabezpečovalo možnost naplnění potřeby průběžného odpočinku.
- Mateřská škola je vybavena dostatečným zázemím pro zajištění hygieny dítěte.
- Šatna je vybavena dostatečně velkým úložným prostorem na náhradní oblečení a hygienické potřeby.
- Je zajištěn vyhovující režim dne, který respektuje potřeby dětí (zejména pravidelnost, dostatek času na realizaci činností, úprava času stravování, dostatečný odpočinek).
- Mateřská škola vytváří podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami.
- Dítěti je umožněno používání specifických pomůcek pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty.
- Vzdělávací činnosti jsou realizovány v menších skupinách či individuálně, podle potřeb a volby dětí.
- Učitel uplatňuje k dítěti laskavě důsledný přístup, dítě pozitivně přijímá.
- V mateřské škole jsou aktivně podněcovány pozitivní vztahy, které vedou k oboustranné důvěře a spolupráci s rodinou.

12. Evaluační systém

Pro získání zpětné vazby o tom, jak pracujeme ve třídě, na úrovni celého zařízení a jak funguje vzdělávací program školy, provádíme hodnocení:

- na úrovni školy
- na úrovni tříd
- přehledy o dětech

Na základě těchto hodnocení je vypracováván plán dalšího postupu pro následující období, rok,...

Popis evaluace třídy: - hodnocení dětí 3x ročně - hodnocení rozvoje dětí

- hodnocení dětí 4x ročně – diagnostika
- hodnocení každý měsíc - hlavní IB
- hodnocení každý týden – hodnocení týdenního bloku

Popis evaluace školy: - autoevaluace učitelek 2x ročně

- autoevaluace ostatních zaměstnanců 2x ročně
- hodnotící dotazník pro rodiče 1x ročně
- autoevaluace ředitelky MŠ 1x ročně
- evaluace vzdělávacích výsledků 2x ročně

Pravidla hodnocení dětí:

Každé dítě má založenou svoji složku, kam jsou průběžně písemně zaznamenávány individuální výsledky jeho vzdělávání ve všech oblastech vývoje dítěte. U předškolních dětí jsou písemně zaznamenávány pokroky v jednotlivých oblastech vývoje a to 2x ve školním roce.

Průběžně jsou zaznamenávány zajímavé postřehy, zejména v čem je dítě nadané a naopak, v jaké oblasti potřebuje pomoci. Jde o důvěrný materiál sloužící pedagogovi k další

práci, ale i jako podklad pro konzultace s rodiči a jejich informovanost. Při pravidelných záznamech mohou být jednotlivé otázky konzultovány s rodiči a zaznamenány rozdíly v chování a projevech dítěte doma a v kolektivu.

Pro děti s odkladem školní docházky je vypracováván individuální vzdělávací plán. Je to závazný pracovní materiál, který vzniká na základě spolupráce mezi pedagogy MŠ, pracovníky PPP, SPC a zákonným zástupcem. Podkladem pro sestavení IVP jsou závěry z vyšetření PPP, SPC, průběžné pozorování dítěte a pedagogické posuzování a hodnocení úrovně dílčích funkcí v jednotlivých oblastech vývoje a následné stanovení vhodných metod a postupů při práci s dítětem.

Aktualizované údaje o dětech získávané v průběhu výchovně vzdělávacího procesu slouží jako zpětná vazba. Tyto materiály se stávají východiskem pro další efektivnější práci s dětmi.

Přehledy o dětech slouží k průběžnému sledování a vyhodnocování rozvoje a učebních pokroků každého jednotlivého dítěte. Vše je důvěrné a slouží pouze potřebám pedagogů MŠ popř. rodičům

Plán kontrolní a hospitační činnosti

Vzhledem k volnému režimu dětí a k plnění výchovné činnosti s dětmi během celého dne je činnost ředitelky zaměřena na krátké vstupní kontroly.

Zaměření

- kontrola třídních vzdělávacích programů
- zda vycházejí ze ŠVP a plnění ŠVP
- zapojení dětí do her
- motivace dětí
- jak si děti stanovily pravidla třídy, jak je dodržují
- dostatek vhodných pomůcek pro různé činnosti
- manuální zručnost, držení tužky
- individuální práce s dětmi, zda uč. uplatňuje nároky podle mentálního a ne podle kalendářního věku dítěte
- nálada a atmosféra ve třídě
- osvojení a upevňování hygienických návyků – informace uč. o pohybu v MŠ
- kontrola využití pitného režimu během celého dne

- dodržování bezpečnosti dětí ve třídě a při pobytu venku
- vedení třídní dokumentace
- výzdoba tříd, šaten
- kontrola dodržování pracovní doby a jiné

Hospitace pedagogů provádí ředitelka, probíhají průběžně celý školní rok, pedagogové znají plán a cíle hospitace, jsou seznámeni s hodnocením a doporučením pro další práci. Ředitelka sleduje celkový projev pedagoga, využívání vhodných metod a forem vzdělávání, připravenost a volbu pomůcek, dodržování závazných oblastí ŠVP, TVP. Kontroly ostatních zaměstnanců školy provádí ředitelka, případné nedostatky jsou řešeny ihned na místě.

13. Školní poradenská zařízení

Pedagogicko-psychologická poradna

Truhlářská 360/3, Liberec II-Nové Město, 46001

Telefon: +420 482 710 517 nebo 731/488 235

Email: info@pppliberec.cz

Speciálně pedagogické centrum – MŠ a ZŠ LOGOPEDICKÁ LIBEREC

Elišky Krásnohorské 921, Liberec 14, 46001

Telefon: +420 482 416 410 nebo 778/ 536 648

OSPOD Liberec – Oddělení sociálně-právní ochrany dětí

Budova Uran (1. Máje 108, Liberec 2), doručovací adresa: Dr. E. Beneše 1,
Liberec, 46059

Telefon: +420 485 244 811

Web: www.liberec.cz

Vypracovala: Noemi Rucká

Podpis:

Dodatek k ŠVP

Školní rok 2022/2023

Projekty MŠ:

- 1) Ekologie - Recyklohraní
- 2) Výuka německého jazyka

V Liberci: 1. 9. 2022

Podpis: